

ΣΥΛΛΟΓΗ ΠΑΡΟΙΜΙΩΝ,

ΕΚ ΤΩΝ ΑΤΑΚΤΩΝ ΤΟΥ ΚΟΡΑΗ.

Συνέχεια ἀπὸ Σελ. 185 Τόμου Δ'.

41. "Οστις εἰν' ἔξω τοῦ χοροῦ, πολλὰ τραγούδι· ἔξεύρει· παροιμία νουθετικὴ εἰς τοὺς κρίνοντας προπετῶς τὰς πράξεις τῶν ἄλλων.

42. "Ἐνας τρελὸς φίττει πέτραν εἰς πηγάδιον, καὶ ἔκατὸν φρόνιμοι δὲν ἐμποροῦν νὰ τὴν ἐκβάλωσι.

43. Βάλε τὸν τρελὸν νὰ σύγῃ τὸ φίδιον ἀπὸ τὴν τρύπαν· ἀρμόζουσα εἰς τοὺς πανούργους, δοι, μὴ τολμῶντες αὐτοὶ τὰ ἐπικίνδυνα, μεταχειρίζονται τὴν ὑπουργίαν τῶν τρελῶν.

44. Μεγάλα πλοῖα, μεγάλαι τρικυμίαι· τῆς ὁποί· ας τὴν ἀλήθειαν δὲν ἐμαρτύρησε τις ἄλλοις τόσον τρανά, δον ὁ μέγας Ναπολέων. Τοῦτο ἐνόει καὶ ὁ Σοφοκλῆς, ὅταν ἔλεγε περὶ τοῦ Αἴαντος,

Τὰ γάρ περιστά κανόνητα σώματα

Πίπτειν βρειλίας πρὸς Θεῶν δυσπραξίας.

"Οσον περισσός καὶ μέγας ἀν ἦναι τις, ἡ μεγαλειότης του, δταν δὲν ἀποβλέπῃ τὴν κοινὴν ὀφέλειαν καὶ εύδαιμονίαν, στηρίζεται εἰς κύματα θαλάσσης, καὶ ὅχι εἰς τὴν πέτραν.

45. "Οστις γίνεται πρόβατον, τὸν τρώγει ὁ λύκος· ἦγουν, δστις μὲ ὑπερβολὴν ὑποφέρει, διεγέρει τοὺς φιλαδίκους νὰ τὸν ἀδικᾶτι. Παροιμία χρήσιμος· διότι οἱ τύραννοι δὲν βλαστάνουν αὐτομάτως ὡς τὰ χόρτ' ἀπὸ τὴν γῆν· κατασκευάζονται κατὰ μικρὸν, δταν καταλάβωσιν δτι οἱ πολῖται φέρουν εἰς τοὺς ὕμους προβατικὰς κεφαλάς.

46. Τὰ μεγάλα ὄψαρια τρώγουν τὰ μικρά· ἦγουν, οἱ δυνατοὶ καταδυναστεύουν τοὺς ἀδυνάτους· παροιμία βεβαιωμένη ἀπὸ τὴν ἴστοριαν καὶ ἀπ' ὅσα συνέβησαν εἰς τὰς ἡμέρας μας.

47. Δύκος λύκον δὲν τρώγει· ἦγουν, πλεονέκτης πλεονέκτην δὲν ἐνοχλεῖ. Τοῦτο δτι δὲν εἶναι πάντοτ' ἀλλαζέσ, τὸ μαρτυρεῖ πάλιν ἡ ἴστορία καὶ τὰ νῦν συμβαίνοντα. Οἱ χειρότεροι λύκοι δύως εἶναι οἱ ἐνδυμένοι μὲ δέρματα προβάτων.

48. Φίλετε, ἀν θέλητε νὰ σὲ φιλεύωσιν· ἦγουν, εὐεργέτει, ἀν ἀγαπᾶς νὰ εὐεργετῆσαι ἀπὸ τοὺς ἄλλους· γίνου φιλάνθρωπος, ἀν ἐπιθυμῆς νὰ σὲ φιλανθρωπεύωνται οἱ ἄλλοι.

49. "Ἐγὼ οὐκ ἔκτιπα, φοῦρνε, ἐγὼ νὰ σὲ καλάσω· ἀρμόζουσα μάλιστα εἰς τῶν τυράννων ἢ τῶν ἀπολύτων δεσποτῶν τὰ στόματα, οἱ ὄποιοι, καθὼς εὔκολα προβίβαζον τοὺς παρασίτους αὐτῶν καὶ κόλακας εἰς ἀξιώματα, μὲ τὴν αὐτὴν εὔκολίαν τοὺς γυμνόνουν ἀπ' αὐτα, καὶ τοὺς κολάζουν ἀκρίτως καὶ ἀνεξετάστως, πολλάκις καὶ μὲ τῆς ζωῆς τὴν στέρησιν.

50. "Ἄλλος κάμνει τὸ φόρεμα, καὶ ἄλλος τὸ φροεῖ· διδάσκουσα τὸ ἀδηλον τῶν βιωτικῶν περιστάσεων.

51. "Οστις γεννηθῆ εἰς τὴν φυλακὴν, τὴν φυ-

λακὴν ἀγαπᾶ· τοιοῦτοι μάλιστα εἶναι οἱ ζῶντες ὑπὸ ζυγὸν τυραννίας ἢ ἀπολύτου ἔξουσίας πλούσιοι. "Εχοντας τὰ μέσα νὰ ἀπολαύσωσιν δλας τὰς κτηνώδεις ἡδονὰς, καὶ ν' ἀγοράζωσιν αἰσχρῶς τὴν προστασίαν τινὸς ἀπὸ τοὺς ὑπαλλήλους τυραννίσκους, ὑπουργοὺς τοῦ πρωτοτυράννου, ὀλίγον τοὺς μέλει νὰ συλλογίζωνται καὶ νὰ λαλᾶσιν ἐλεύθερα, καὶ ἀκόμη ὀλιγάτερον, ἀν τὸ πλειότερον βάρος τοῦ ζυγοῦ καταθλίβη τοὺς λοιποὺς των δύογενεῖς.

52. Όργη λαοῦ, ὁργὴ Θεοῦ· ὄμοια ἀλλης παροιμίας, τῆς Φωνὴ λαοῦ, φωνὴ Θεοῦ· διδάσκουσα δλους, ἀλλ' ἔξαιρέτως τοὺς ἡγεμόνας, πόσον πρέπει νὰ σπουδάζωσι ν' ἀγαπῶνται ἀπὸ τοὺς λαούς των, καὶ δτι τοιαύτην ἀγάπην ν' ἀποκτήσωσι δὲν εἶναι δυνατὸν, ἀν δὲν καταγίνωνται νύκτα καὶ ημέραν εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τῶν λαῶν. "Αν ὁ λαὸς τοὺς ἀγαπᾶ, γίνονται καὶ εἰς τὸν Θεὸν ἀγαπητοί· ἀν τοὺς ὄργης είται, μὴν ἀμφιβάλλωσι δτι ἡ ὄργη τοῦ Θεοῦ στέφει τὰς κεφαλάς των, καὶ ἀν συχνάζωσι καθημέραν τὰς ἐκκλησίας.

53. Τὰ παθήματα γίνονται μαθήματα· παροιμία φρονιμωτάτη, ἀλλ' ἥτις δὲν ὀφέλησε ποτὲ πλὴν τοὺς φρονίμους.

54. Περιποσότερον βλέπουν τὰ τέσπαρα παρὰ τὰ δύ' ὄμιμάτια· παροιμία ὅχι κακὴ, διδάσκουσα νὰ μὴν ἐμπιστευώμεδα πάντοτε εἰς τὴν ἰδίαν μας γνῶσιν, ἀλλὰ καὶ νὰ συμβουλευώμεδα πάντοτε κανένα φίλον πιστόν.

55. "Ο κόσμος ἐποντίζετο, καὶ η ἐμὴ γυνὴ ἐστολίζετο· ἀρμόζουσα εἰς τοὺς ἀσυμπαθεῖς καὶ ἀναισθήτους τῶν κοινῶν συμφορῶν ἀνθρώπους.

56. Τόπον ἔχει ὁ πτωχὸς τὴν δρινιθά του, δον ὁ ἄψυχος τὸ βοῦδι του· παροιμία καλὴ νὰ τὴν ἐνθυμῶνται δσοι τολμοῦν νὰ προβάλλωσιν ἀπολογίαν τῆς ἀδικίας τὴν εὐτέλειαν τοῦ ἀδικήματος. Παρομίαν ταύτης ἀληη παροιμίαν ἔχομεν· Καθένας τὴν πήτταν τον διὰ ψωμὶ τὴν ἔχει.

57. "Ολα τὰ ποιλία διαβαίνουν, καὶ οἱ σπουδῆται ἀπομένουν.

58. Τόπος καὶ νόμος, Τόπος καὶ τάξις, καὶ Τόπος καὶ τύπος, φράσεις παροιμώδεις, δηλοῦσαι δτι καθὲν ἔθνος ἔχει ἰδίους νόμους, ἰδίας τάξεις, ἰδίους τύπους, ἰδια ἔθιμα, κατὰ τὰ ὄποια ζῆ καὶ διάγει· καὶ ἀκολούθως ἀποτος καὶ παράξενος λογίζεται, δστις ἴσχυρίζεται νὰ ζῆ εἰς ξένον τόπον μὲ τοὺς νόμους τῆς ἰδίας του πατρίδος· δθεν καὶ τετάρτη ἀλλη παροιμία, Τόπου συνήθεια, νόμου κεφαλαίον.

59. "Ο, τι φέρει ὧρα, χρόνος δέν τα φέρει· λέγεται πρὸς τοὺς ἀπίστους ἢ ἀνελπίστους τῶν μελλόντων· διότι πολλάκις μικρά τις περίστασις ἀρκεῖ νὰ μεταβάλῃ τὰ πράγματα ἀπὸ τὸ καλὸν εἰς τὸ κακὸν, καὶ ἀπὸ τοῦτο πάλιν εἰς τὸ καλόν. "Οστις ἔξεύρει νὰ μεταχειρίσῃ τὴν περίστασιν, ἐμπορεῖ νὰ ἀποφύγῃ μεγάλας δυστυχίας, ὡς ὁ μὴ γνωρίζων αὐτὴν κινδυνεύει νὰ πέσῃ εἰς συμφορὰς ἀνιάτους. Καὶ τοῦτο ἐνόει καὶ ὁ Δῆμος δέ-

νης, διε ἔλεγε πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, "Τὸ μέλλον ἀδηλὸν πᾶσιν ἀνθρώποις, καὶ μικροὶ καιροὶ μεγάλων πραγμάτων αἴτιοι γίνονται."

60. Κόπτε χρέη, κόπτε λύπας. Η μεγίστη καὶ ἀπαρηγόρητος λύπη, ἡ μαστίζουσα τὸν χρεωφειλέτην, εἶναι διε χάνει τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν του γινόμενος δοῦλος του δανειστοῦ. "Οὐεν καὶ ὁ Κωμικὸς ἔταξεν εἰς τὰ συμπληροῦντα τὴν εὐδαιμονίαν ἀγαθὰ, τὴν ἐλευθερίαν ἀπὸ χρέου,

Ἄλτῳ δ' ὑγείαν πρῶτον, εἴτ' εὐπραξίαν,

Τρίτον δὲ χαίρειν, εἴτ' ὅφελειν μηδενί.

οι. Οποῦ διδαχεῖτε δεκοτὸν, καὶ δὲν σοδιάζετε τριάντα,

Στὴν φυλακὴν τὸν βάζουσι, καὶ δὲν ἥξεντει γιαντά.

Παροιμία χυδαιειστάτη, ἀλλ ἄξια νὰ διδάσκεται εἰς τοὺς νέους· τὴν οἰκονομίαν παραγγέλλει καὶ Γάλλος τις ἐπίσημος, εἰπὼν, "Η οἰκονομία εἶναι διυτέρα Πρόνοια· ἄξιον νὰ γένη καὶ τοῦτο παροιμιακόν· διότι πολλοὶ ἀστοι τὴν πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ ἔχουν εἰς τὸ στόμα, καὶ εἰς αὐτὴν ἐλπίζουν διε ἔτελει ἀναπληρώσειν τὰ κακῶς ἔξοδευόμενα.

ΟΙ ΠΑΡΙΣΙΟΙ, ΑΠΟ ΤΟΥ 1789 ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ 1815.

1.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ—ΑΙΤΙΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ.

Το 1715 ἐτελεύτησε μετὰ πολυχρόνιον βασιλείαν ὁ περιώνυμος βασιλεὺς τῶν Γάλλων Λοδοβίκος ΙΔ', διάδοχον ἀφήσας τὸν δισέγγονον αὐτοῦ Λοδοβίκον ΙΕ'. Ἀλλ ἐπειδὴ οὗτος ἀκόμη δὲ εἶχε φθάσειν εἰς νόμιμον ἡλικίαν, διέταξεν εἰς τὴν διαθήκην αὐτοῦ ὁ ἀποθανὼν μονάρχης νὰ διορισθῇ ἀντιβασιλεὺς εἰς τῶν φυσικῶν νιῶν του, ὁ Δοῦξ τῆς Μαίνης. Τοῦτον δῆμαρ μὴ ἐγκρίνασα ἡ συνέλευσις τῶν προκρίτων Γάλλων διὰ τὴν γνωστὴν αὐτοῦ κλίσιν πρὸς τοὺς κυβερνῶντας τὸν πατέρα του Ἰησουΐτας, ἡκύρωσε τὴν διαθήκην, καὶ διώρισεν ἀντιβασιλέα τὸν Δοῦκα τῆς Αυρηλίας. Πάραντα δὲ ἡρχισαν ἕριδες μεταξὺ τῶν Ἰησουΐτων ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους, καὶ τοῦ ἀντιβασιλέως ἐκ τοῦ ἄλλου, δι' ὧν, ἐπὶ τέλους, ἐστέρεωθή ἡ τοῦ δευτέρου ὑπεροχή. Τότε διεύθυνε τὴν προσεχὴν ὁ Αύρηλίς εἰς τοῦ βασιλείου τὴν κατάστασιν. Τὰ οἰκονομικὰ εἶχεν κάκιστα· τῆς προλαβώντης βασιλείας οἱ δαπανηροὶ πόλεμοι εἶχον ἔξαντλήσειν τὸ ἔθνικὸν ταμεῖον. Διάφορα σχέδια ἐπροτάθησαν ὡς ἀπαλλακτικὰ τῶν δυσκολιῶν τούτων. Εἰς τῶν ὑπουργῶν ἐπρότεινεν ἔθνικὴν χρεωκοπίαν, ὥστε δοι οἱ ἀργύριον διενείσαντες εἰς τὴν κυβέρνησιν νὰ χάσωσιν αὐτό· ἀλλὰ παρανομία τέσσον πρόηλος ήτον ἀδύνατον νὰ ἐγκριθῇ. Ἀντὶ τούτου, συνήθησαν τὰ κυκλοφοροῦντα νομίσματα, ἔξεδόθησαν δὲ νέα, τῶν δηοπίων τὸ βάρος ἥτον ἐν πέμπτῳ τον ὅλιγώτερον παρὰ τὸ βάρος τῶν παλαιῶν· τὸ πέμπτον δὲ τοῦτο ἐπέρασεν εἰς τὸ ἔθνικὸν ταμεῖον.

'Ενῆλιξ γενόμενος ὁ Λοδοβίκος ΙΕ', ἀνεδέχθη τὰς ἡνίας τῆς κυβερνήσεως. Ἀλλὰ καὶ ἐκ φύσεως καὶ ἐξ ἀνατροφῆς πλείστας ἔχων ἀδυναμίας, ὀλίγον ἥρμοζεν εἰς τὸ νὰ προάξῃ τοῦ κράτους αὐτοῦ τὴν εὐδαιμονίαν. Ο ἀντιβασιλεὺς, καίτοι παραπολὺ ἀκόλαστος καὶ ἀσωτος, δὲν ἦτον ἄμοιρος δραστηριότητος καὶ πολιτικῆς ἐμπειρίας. Ἀλλὰ τοῦ Λοδοβίκου ΙΕ'. τὸν ἀδύνατον χαρακτῆρα ἐπὶ τὸ χεῖρον μορφόνοντες οἱ ἀσελγεῖς αὐλικοί του, ἀνέπτυξαν μὲν δλας τὰς πονηρὰς αὐτοῦ ἰδιότητας, κατέπνιξαν δ' δλας τὰς ἀγαθὰς· καὶ τοῦ χρόνου προεόντος, κατήντησεν εἰς τῶν πλέον εὐκαταφρονήτων μοναρχῶν ἀφ' ὅσους ποτ' ἐκάθισαν ἐπὶ Εὐρωπαϊκοῦ Θρόνου. Κατὰ τὸ ἀσωτον τῆς διαγωγῆς δὲν ἦτο κατώτερος τοῦ ἀντιβασιλέως· ἀλλ ὁ δεύτερος οὐχὶ μόνον εἰς τὰ πολιτικὰ ἐνησχολεῖτο, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν ὄραιών τε χρημάτων. 'Ο δὲ Λοδοβίκος ΙΕ', μὴ ἀρκούμενος εἰς τὴν ἀποτίναξιν τοῦ βάρους τῶν πολιτικῶν, τὴν φροντίδα τῶν δρόπιων ἀφινεν δλως εἰς τοὺς ὑπουργούς, ἐδαπάνα μέρος τοῦ περισσεύοντος καιροῦ του, πλακούντια καὶ ροφήματα κατασκευάζων εἰς μαγειρεῖν τι ἐπίτηδες δι' ἔαυτὸν ἀνεγερθέν. 'Η χαμερπής αὕτη τῶν πραγμάτων κατάστασις ἦτο μία ἐκ τῶν αἰτιῶν, αἵτινες ἐπέφεραν τὴν πολιτικὴν μεταβολὴν τῆς Γαλλίας. Νουνεχεῖς καὶ χρηστούθεις ἀνδρες, ὅσον καὶ ἀν ἐσέβοντο τὴν μοναρχίαν, δὲν ἡμπόρουν νὰ κλίσωσι τοὺς δρθαλμούς καὶ τὰ ὄντα εἰς τὰς ἀνόμους πράξεις τῶν αὐλῶν τοῦ δεκάτου τετάρτου καὶ δεκάτου πέμπτου Λοδοβίκου· καὶ κατὰ συνέπειαν δυσαρεσκείας αἰσθημα ἐκυρίευσε τὸ ἔθνος. Τὸ αἰσθημα δὲ τοῦτο ἐξέσπασε καθ' ἐνὸς, ὁ δρόπιος δὲν ἦτον αἴτιος αὐτοῦ· διότι Λοδοβίκος ὁ δέκατος ἔκτος, πρῆσος καὶ ἀξιαγάπητος, καίτοι οὐχὶ βαθύνοις μονάρχης, ἔμελλε νὰ πάθῃ διὰ τὰ σφάλματα τῶν προκατόχων του. Οὗτος είκοσιατης περίπου διεδέχθη τὸν πάππον αὐτοῦ Λοδοβίκον ΙΕ', τελευτήσαντα τὴν 10ην Μαΐου, 1774. 'Ο πατήρ αὐτοῦ, ἀνόμοιος τοῦ πάππου, εἶχε περάσειν ἐνάρετον καὶ θεοτεβῆ ζωὴν, καὶ δ' νέος Λοδοβίκος ἦτο χρηστῶς ἀνατεθραμμένος. 'Αλλ ἀνεμοζάλη προσῆγιζε, τὴν δρόπιαν αἱ ἀρτεταὶ αὐτοῦ δὲν ἴσχυον νὰ διασκεδάσωσι.

'Τῆς ἀνεμοζάλης ταύτης ἦσαν πολλὰ καὶ διάφορα τὰ αἴτια· ἀνεφέραμεν ἡδη τὴν διεφθαρμένην καὶ ἀσωτὸν διαγωγὴν τῆς αὐλῆς τοῦ Λοδοβίκου ΙΕ', καὶ τὴν ἀθλίαν κατάστασιν τῶν προσόδων· τὰ ἡθη γενικῶς καθ' ὅλην τὴν Γαλλίαν ἦσαν ἔχηρειωμένα. 'Εγκυλοπαιδεία τις είησε ημοσιευθῆν, περιέχουσα διδασκαλίας ἀνατρεπτικάς τῶν καθεστώτων πολιτικῶν τε καὶ θρησκευτικῶν· ὥστε τὰ σφάλματα τῶν εὐγενῶν καὶ τῆς κυβερνήσεως, αἱ παραλογίαι τῶν φιλοσόφων, καὶ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ αἱ ἀποπλανήσεις, προεμήνυον ὡς ἀναπόφευκτον δεινήν τινα ἔχρηξιν. 'Η πρώτη ἀμεσος πηγὴ τῆς δυσαρεσκείας τὸ 1789 ἥτον ἡ κατάστασις τῶν δημοσίων προσόδων. Λοδοβίκος ὁ δέκατος ἔκτος συνεχάλεσε προῦχοντας τινας, ὑφ' ἔαυτοῦ ἔκλεισενος, διὰ